

M.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct/Nov.-2023
Political Science (Compulsory) Paper-IX
POLC27: Theory of International Politics

Day and Date: Saturday, 09/12/2023
Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 The realistic theory of international politics is also called ?
 A) Power approach B) State approach C) Foreign policy approach D) Conflict approach
- 2 According to Marxist theory, every capitalist state eventually becomes
 A) Communist B) Democratic C) Marxist D) Imperialist
- 3 In which century did idealistic theory emerge ?
 A) 21st century B) 18th century C) 16th century D) 15th century
- 4 theory contains the basic economic principles of war and conflict at the international level.
 A) Idealist B) Game C) Realist D) Marxist
- 5 The credit for formulating a system approach goes to
 A) Morton Kaplan B) Hoffman C) J. S. Mill D) Thomson
- 6 Destroying a particular type of weapon or all types of weapons or completely destroying all weapons means
 A) Disarmament B) International ethics C) Non-aligned policy D) None of these
- 7 This is considered to be an important way to control the conflict in international politics.
 A) Non-aligned policy B) International ethics C) Balance of power D) National power
- 8 In the system of national power rules and regulations regarding production and distribution in the state are made.
 A) Political B) Education C) Economic D) Military
- 9 Science and technology have reduced the importance of element of national power.
 A) Population B) Mineral resources C) Leadership D) Geography
- 10 When did World War II begin ?
 A) 1939 B) 1918 C) 1991 D) 1914
- 11 The International Court of Justice is located in
 A) Rome B) Paris C) Hague D) London

- 12 is a great tool for international peace building.
 A) National power B) Ideology C) Diplomacy D) None of these
- 13 Which diplomacy is also known as multilateral diplomacy ?
 A) Summit B) old C) Council D) Secret
- 14 Which Diplomacy was limited to Europe ?
 A) Old B) Personal C) Democratic D) Peaceful
- 15 According to whom, diplomacy is a great tool for implementing foreign policy.
 A) R. B. Mowt B) Harold Nicholson C) J. J. Childres D) K.M. Panikkar

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Characteristics of idealistic theory.
- 2 Characteristics of Marxist theory.
- 3 Types of disarmament.
- 4 Parliamentary Diplomacy

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain game theory in brief.
- 2 Briefly explain the characteristics of collective security.
- 3 Briefly explain democratic diplomacy
- 4 Briefly explain the role of diplomacy .

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain Marxist theory in detail.
- 2 Explain the elements of national power in detail by explaining the meaning of national power.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 आंतरराष्ट्रीय राजकारणाच्या वास्तववादी सिद्धांताला असेही संबोधले जाते ?
 अ) सत्तेचा दृष्टीकोण ब) राज्याचा दृष्टीकोण क) परराष्ट्र धोरणाचा दृष्टीकोण ड) संघर्षाचा दृष्टीकोण
- 2 मार्क्सवादी सिद्धांतानुसार प्रत्येक भांडवलवादी राज्य हे अंतिमतः..... बनते.
 अ) साम्यवादी ब) लोकशाहीवादी क) मार्क्सवादी ड) साम्राज्यवादी
- 3 आदर्शवादी सिद्धांताचा उदय कोणत्या शतकात झाला ?
 अ) २१ व्या शतकात ब) १८ व्या शतकात क) १६ व्या शतकात ड) १५ व्या शतकात
- 4 या सिद्धांताच्या मध्ये आंतरराष्ट्रीय पातळीवर झालेली युद्ध आणि संघर्षांचे मूळ आर्थिक तत्त्वेच आहेत.
 अ) आदर्शवादी ब) खेळ क) वास्तववादी ड) मार्क्सवादी

- 5 व्यवस्थात्मक दृष्टीकोन प्रतिपादन करण्याचे श्रेय यांना जाते.
अ) मोर्टन काप्लान ब) हॉफमन क) जे. एस. मिल ड) थॉमसन
- 6 विशिष्ट प्रकारचे शस्त्र किंवा सर्व प्रकारच्या शस्त्रांची कपात करून किंवा सर्व शस्त्र पूर्णपणे नष्ट करणे म्हणजे
अ) निशस्त्रीकरण ब) आंतरराष्ट्रीय नैतिकता क) अलिप्ततावादी धोरण ड) यापैकी नाही
- 7 आंतरराष्ट्रीय राजकारणातील संघर्ष नियंत्रित करण्यासाठी..... हा महत्त्वाचा मार्ग मानला जातो.
अ) अलिप्ततावादी धोरण ब) आंतरराष्ट्रीय नैतिकता क) सत्ता संतुलन ड) राष्ट्रीय सत्ता
- 8 राष्ट्रीय सत्तेच्या व्यवस्थेत राज्यातील उत्पादन आणि वितरण या संबंधी नियम पद्धती यांची निर्मिती केलेली असते.
अ) राजकीय ब) शिक्षण क) आर्थिक ड) सैनिकी
- 9 विज्ञान व तंत्रज्ञान यामुळे राष्ट्रीय सत्तेच्या या घटकाचे महत्त्व कमी झालेले आहे ?
अ) लोकसंख्या ब) खनिज संपत्ती क) नेतृत्व ड) भौगोलिक
- 10 दुसऱ्या महायुद्धाची सुरुवात कधी झाली ?
अ) १९३९ ब) १९१८ क) १९९१ ड) १९१४
- 11 आंतरराष्ट्रीय न्यायालय येथे आहे.
अ) रोम ब) पॅरिस क) हेग ड) लंडन
- 12 हे आंतरराष्ट्रीय शांततानिर्माण करण्याचे एक उत्तम साधन आहे.
अ) राष्ट्रीय सत्ता ब) विचारधारा क) राजनय ड) यापैकी नाही
- 13 कोणत्या राजनयाला बहुपक्ष राजनय पद्धती असेही संबोधण्यात येते ?
अ) शिखर ब) जुना क) परिषद ड) गुप्त
- 14 कोणत्या राजनयाचे कार्यक्षेत्र युरोपपुरते मर्यादित होते ?
अ) जुना ब) व्यक्तिगत क) लोकतांत्रिक ड) शांततापूर्ण
- 15 कोणाच्या मते, राजनय हे परराष्ट्र धोरण अमलात आणण्याचे एक उत्तम साधन होय.
अ) आर. बी. मॉवट ब) हेरॉल्ड निकोलसन क) जे. जे. चाईल्डस ड) के.एम. पणिक्कर

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 आदर्शवादी सिद्धांताची वैशिष्ट्ये.
- 2 मार्क्सवादी सिद्धांताची वैशिष्ट्ये.
- 3 निः शस्त्रीकरणाचे प्रकार.
- 4 संसदीय राजनय.

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 खेळ सिद्धांत थोडक्यात स्पष्ट करा.
- 2 सामूहिक सुरक्षिततेची वैशिष्ट्ये थोडक्यात स्पष्ट करा.
- 3 लोकतांत्रिक राजनय थोडक्यात स्पष्ट करा.
- 4 राजनयाची भूमिका थोडक्यात स्पष्ट करा.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 मार्क्सवादी सिद्धांत सविस्तर स्पष्ट करा.
- 2 राष्ट्रीय सत्तेचा अर्थ सांगून राष्ट्रीय सत्तेचे घटक सविस्तर स्पष्ट करा.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 आंतरराष्ट्रीय राजकारणाच्या वास्तववादी सिद्धांताला असेही संबोधले जाते ?
अ) सत्तेचा दृष्टीकोण ब) राज्याचा दृष्टीकोण क) परराष्ट्र धोरणाचा दृष्टीकोण ड) संघर्षाचा दृष्टीकोण
Option 1
- 2 मार्क्सवादी सिद्धांतानुसार प्रत्येक भांडवलवादी राज्य हे अंतिमतः..... बनते.
अ) साम्यवादी ब) लोकशाहीवादी क) मार्क्सवादी ड) साम्राज्यवादी
Option 4
- 3 आदर्शवादी सिद्धांताचा उदय कोणत्या शतकात झाला ?
अ) २१ व्या शतकात ब) १८ व्या शतकात क) १६ व्या शतकात ड) १५ व्या शतकात
Option 2
- 4 या सिद्धांताच्या मध्ये आंतरराष्ट्रीय पातळीवर झालेली युद्ध आणि संघर्षांचे मूळ आर्थिक तत्त्वेच आहेत.
अ) आदर्शवादी ब) खेळ क) वास्तववादी ड) मार्क्सवादी
Option 4
- 5 व्यवस्थात्मक दृष्टीकोन प्रतिपादन करण्याचे श्रेय यांना जाते.
अ) मोर्टन काप्लान ब) हॉफमन क) जे. एस. मिल ड) थॉमसन
Option 1
- 6 विशिष्ट प्रकारचे शस्त्र किंवा सर्व प्रकारच्या शस्त्रांची कपात करून किंवा सर्व शस्त्र पूर्णपणे नष्ट करणे म्हणजे
अ) निशस्त्रीकरण ब) आंतरराष्ट्रीय नैतिकता क) अलिप्ततावादी धोरण ड) यापैकी नाही
Option 1
- 7 आंतरराष्ट्रीय राजकारणातील संघर्ष नियंत्रित करण्यासाठी..... हा महत्त्वाचा मार्ग मानला जातो.
अ) अलिप्ततावादी धोरण ब) आंतरराष्ट्रीय नैतिकता क) सत्ता संतुलन ड) राष्ट्रीय सत्ता
Option 3
- 8 राष्ट्रीय सत्तेच्या व्यवस्थेत राज्यातील उत्पादन आणि वितरण या संबंधी नियम पद्धती यांची निर्मिती केलेली असते.
अ) राजकीय ब) शिक्षण क) आर्थिक ड) सैनिकी
Option 3
- 9 विज्ञान व तंत्रज्ञान यामुळे राष्ट्रीय सत्तेच्या या घटकाचे महत्त्व कमी झालेले आहे ?
अ) लोकसंख्या ब) खनिज संपत्ती क) नेतृत्व ड) भौगोलिक
Option 1
- 10 दुसऱ्या महायुद्धाची सुरुवात कधी झाली ?
अ) १९३९ ब) १९१८ क) १९९१ ड) १९१४
Option 1
- 11 आंतरराष्ट्रीय न्यायालय येथे आहे.
अ) रोम ब) पॅरिस क) हेग ड) लंडन
Option 3
- 12 हे आंतरराष्ट्रीय शांततानिर्माण करण्याचे एक उत्तम साधन आहे.
अ) राष्ट्रीय सत्ता ब) विचारधारा क) राजनय ड) यापैकी नाही
Option 3

13 कोणत्या राजनयाला बहुपक्ष राजनय पद्धती असेही संबोधण्यात येते ?

अ) शिखर ब) जुना क) परिषद ड) गुप्त

Option 3

14 कोणत्या राजनयाचे कार्यक्षेत्र युरोपपुरते मर्यादित होते ?

अ) जुना ब) व्यक्तिगत क) लोकतांत्रिक ड) शांततापूर्ण

Option 1

15 कोणाच्या मते, राजनय हे परराष्ट्र धोरण अमलात आणण्याचे एक उत्तम साधन होय.

अ) आर. बी. मॉवट ब) हेरॉल्ड निकोलसन क) जे. जे. चाईल्डस ड) के.एम. पणिककर

Option 3

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 आदर्शवादी सिद्धांताची वैशिष्टे.

Ans:

2 मार्क्सवादी सिद्धांताची वैशिष्टे.

Ans:

3 निः शस्त्रीकरणाचे प्रकार.

Ans:

4 संसदीय राजनय.

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 खेळ सिद्धांत थोडक्यात स्पष्ट करा.

Ans:

2 सामूहिक सुरक्षिततेची वैशिष्ट्ये थोडक्यात स्पष्ट करा.

Ans:

3 लोकतांत्रिक राजनय थोडक्यात स्पष्ट करा.

Ans:

4 राजनयाची भूमिका थोडक्यात स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 मार्क्सवादी सिद्धांत सविस्तर स्पष्ट करा.

Ans:

2 राष्ट्रीय सत्तेचा अर्थ सांगून राष्ट्रीय सत्तेचे घटक सविस्तर स्पष्ट करा.

Ans:
